

Samarbejdsaftale

Danmarks Natur-
fredningsforening
& European Energy



Danmarks
Naturfredningsforening



FÆLLES RETNING

Mere natur-positiv grøn energi

En aftale mellem Danmarks Naturfredningsforening & European Energy.

Vi anser både klima- og biodiversitetskriserne for at være yderst alvorlige. Tilsammen kan de få katastrofale konsekvenser for livet på kloden, som vi kender den. FN's Klima- og naturpaneler (IPCC og IPBES) understreger, at årsagerne til og løsningerne på begge kriser skal adresseres i samspil. Desuden må løsningerne på klimakrisen ikke forhindre, at vi samtidigt kan løse biodiversitetskrisen eller omvendt.

Vi mener, at der er et presserende behov for at tage fælles ansvar for at finde løsninger, der gavner vores klima, biodiversitet, og miljø. Der er behov for en hurtig og gennemtænkt, grøn omstilling.

Udbygningen af vedvarende energi skal ske hurtigt og i et omfang, der modsvarer klimakrisens alvor.

For både Danmarks Naturfredningsforening og European Energy er det essentielt, at hensyn til natur, miljø og udbygningen af vedvarende energi går hånd i hånd og at løsninger i videst muligt omfang både skal gavne klimaet – og være natur-positive.

Vi deler forståelsen af, at naturens primære udfordring er ødelæggelse af egnede levesteder i takt med den menneskelige udnyttelse eller påvirkning af habitaterne. Den vigtigste løsning er at give naturen mere plads.

Det er et fælles mål, at vedvarende energianlæg opføres på en måde, så de både i projektets levetid, og når det er afviklet, bidrager med et positivt aftryk på natur- og biodiversitet. Dette tilstræbes gennem god forvaltning, kloge ressourcevalg og understøttelse og genopretning af den lokale natur- og biodiversitet.

Således skal sol- og vindmølleparker bidrage positivt og meningsfuldt til den lokale biodiversitet og dermed lokale og nationale naturmålsætninger.

Vi understreger ønsket om og behovet for sammen at sikre et konstruktivt lokalt samarbejde mellem alle aktører. Lokal inddragelse og opbakning er helt afgørende for at sikre, at projekterne kan gennemføres hurtigt, og på den måde bidrager til at løse klimakrisen. Samtidig er den lokale inddragelse og opbakning vigtigt i forhold til at informere om projekterne, så de i videst muligt omfang tager højde for lokalsamfundets ønsker.

De ni følgende fælles retningslinjer, udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening og European Energy, danner rammen for overvejelserne og de nødvendige hensyn i forbindelse med European Energys projekter på land i Danmark. En aktiv stillingtagen og hensyntagen gennem projekternes forskellige faser skal bidrage til at sikre de nødvendige hensyn, mulige synergier og initiativer, der kan sikre sameksistens mellem grøn energi og natur.



Ni fælles retningslinjer

European Energy og Danmarks Naturfredningsforening har udviklet ni fælles retningslinjer, der gælder for udviklingen af Europeans Energys fremtidige danske landbaserede projekter. Både sol-, vind- og PtX-projekter kræver plads. Derfor skal der sikres sameksistens mellem anlæg og natur og gennemføres naturfremmende initiativer i forbindelse med alle typer projekter.

1. Mere plads til naturen – også uden for projektområderne

Naturen skal styrkes også uden for projektområderne. Derfor frikøbes nye arealer til permanente naturformål, primært gennem et samarbejde med Den Danske Naturfond. For hver 100 ha vi udvikler til vedvarende energi, sikrer vi yderligere til 5 ha til naturen. For hver vindmølle vi opstiller frikøbes 1 ha til varige naturformål.

2. Natur-positive projekter

Alle projekter skal, så vidt muligt, bidrage til at skabe et positivt aftryk på naturen. Både under og efter deres drift, når ejerforholdet tillader det. Dette vil blive opnået gennem biodiversitetsfremmende initiativer, inspireret af DN og European Energys virkemiddelkatalog. Projekter skal understøtte og fremme den lokale biodiversitet ved - i videst muligt omfang - blandt andet at bevare og fremme den eksisterende natur på arealet, samtidig med at der skabes nye levesteder, der er gunstige for den lokale biodiversitet.

3. Dygtig planlægning

Natur- og miljøhensyn skal tænkes ind i hele projekternes levetid – fra første skitse til efter anlæggene tages ned. Det betyder blandt andet, at afværgehierarkiet følges

i alle faser af projekterne, dvs. negative natur- og miljøpåvirkninger i første omgang søges undgået eller minimeret. Og kun i sidste instans genoprettes eller erstattes.

4. Multifunktionel arealanvendelse

Der skal ved etablering af solcelleanlægene afsøges mulige synergier i form af styrkelse af naturværdier i samspil med rekreative interesser og andre økosystemtjenester.

5. Flere gevinster ved solceller på lavbundslande

Solceller på kulstofrige lavbundslande er en flersidet klima- og biodiversitetsgevinst for samfundet, da landbrugsdriften ophører. Den største klimagevinst opnås, hvis vandspejlet samtidig hæves til 10-20 cm under terræn. Dette bør tilstræbes, når forholdene tillader det. Der bør ikke opstilles solceller på lavbundslande, hvor der er et stort potentiale for naturgenopretning. Lavbundslande kan aktivt indtænkes i solcelleprojekter, hvis økonomi og lokale forhold tillader det.

6. Sunde, biodiverse, levende hegn

Der plantes levende hegn, der danner en passende afskærmning af projektet, med mindre landskabelige eller naturmæssige hensyn taler imod. De levende hegn sammensættes af egnstypiske og hjemmehørende arter, og de kan blive et bidrag til lokalområdets biodiversitet, som leve- og fødesøgningssted for en lang række arter. Samtidig kan de fungere som faunapassager og funktionelle spredningskorridorer. De levende hegn udgøres altid af minimum 3 rækker, og det sikres, at de holdes i god vækst uden brug af kunstgødning og sprøjtegift. Beplantningen bør etableres så tidligt som muligt afhængigt af sæson og lokale forhold.

DN og EE forpligter sig til at fortsætte dialog og vidensdeling omkring mulighederne for etablering af solcelleparker uden trådhegn. Det tilstræbes, at nødvendig etablering af trådhegn foretages med tilpasninger med henblik på at særligt mindre dyr i området sikres passage.

7. Måltrettet forvaltning og evaluering

Senest fra 2025 udarbejdes miljø- og biodiversitetsforvaltningsplaner for alle nye projekter. Heri beskrives områdernes nuværende og potentielle naturværdier samt forvaltningen af disse, og der planlægges for effektovervågning af de nye initiativer, der vurderes at kunne bidrage med ny viden.

8. Lokal forankring

Der skal etableres et tidligt, reelt og aktivt samarbejde med lokalsamfundet. For at borgerinddragelsen skal være reel, kræver det, at borgerne inddrages så tidligt som muligt i processen og gerne før planprocessen igangsættes. Dermed kan lokalsamfundet have størst mulig indflydelse på udformningen af projektet.

9. Ny viden er vejen frem

Forskere skal have adgang til at foretage undersøgelser på de konkrete lokaliteter før, under og efter konstruktionen. Forskningen bør være uafhængig, og resultaterne bør være frit tilgængelig for offentligheden.



Gennemgang af projekternes forskellige faser

Screening fase

HENSYN TIL VÆRDIFULD NATUR OG BESKYTTEDE OMRÅDER

I forbindelse med placering af projekterne screenes potentielle områder og de umiddelbare omgivelser helt fra begyndelsen for værdifuld natur, beskyttede områder etc. Planlægning af projekterne vil tage videst muligt hensyn til disse områder og overholde nødvendige respektafstande til beskyttet natur i, eller i nærheden af, projektområdet.

AKTIVT SAMARBEJDE MED LOKALSAMFUNDET

Udvikling af energiprojekter er et samarbejde mellem en række aktører og myndigheder - lokalsamfundet er en naturlig og central aktør.

Lokalsamfundets lokalspecifikke og historiske viden og ønsker kan være med til at forme projekterne. Det er en gevinst for alle at inddrage lokal viden om fx specifikke forhold i området, konkrete tiltag for forbedring af biodiversiteten, samt adgang til natur og friluftsliv på området eller i lokalområdet.

Udvikling & Konstruktion

SOLID MILJØVURDERING

En miljøvurdering er en grundlæggende forudsætning for at sikre, at planer og projekter lever op til en række krav, herunder hensyn til den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på EU's naturdirektiver. Der skal bl.a. også vurderes på påvirkning på jordbund, vandkvalitet, luft og klima, kulturarv og landskabet og ikke mindst samspillet mellem de forskellige faktorer.

Synergier styrkes

Sol- og vindprojekter placeret på hidtil intensivt dyrket landbrugsjord rummer potentielt muligheder for synergier med udtag af lavbundsjord og natur og friluftsliv.

LAVBUND

Særligt solcelleprojekter kan være med til at sikre en hurtigere udfasning af klimaskadelig landbrugsdrift på lavbundsjord, ligesom de har potentiale for at fungere som bufferzoner mod sårbare naturområder.

Solceller på lavbundsjord bør ikke opføres i områder, hvor kommunen vurderer at der er stort potentiale for storskala naturgenopretningsprojekter. Ligeledes bør solceller kun opstilles i særligt værdifulde landskaber eller lignende landskabelige udpegninger, hvis det ikke strider mod formålet med områdernes udpegnings, jf. kommuneplanen. Vi vil indgå i dialog med kommunen om hvorvidt solcelleprojekter på lavbundsjord også kan blive en del af fremtidens klimasikring.

NATUR OG FRILUFTSLIV

Sol- og vindprojekterne har udover naturforbedrende tiltag også potentiale til at bidrage til det lokale friluftsliv ved at være med til at åbne landskabet op til nye og anderledes oplevelser i naturen. Her kan fx tænkes i adgang og faciliteter, der understøtter rekreation og friluftsliv.

Værdifulde bidrag på udfordringer og løsninger fra lokale aktører skal inddrages i miljøvurderingen.

ETABLERING AF BASELINE FOR NATUR OG BIODIVERSITET

Det tilstræbes, at der gennem undersøgelse af de eksisterende forhold etableres en baseline for biodiversiteten for alle projektområder, der kan bruges i planlægningen og forberedelsen af konkrete naturtiltag, som eks. genopretning og forbedring af fysiske forhold.

NATURTLTAG DER STYRKER NATUREN OG BYGGER PÅ OMRÅDETS ØKOLOGISKE FORUDSÆTNINGER

Naturforbedrende tiltag skal udvælges, udformes og placeres med udgangspunkt i de konkrete lokaliteters forhold samt det landskab eller økosystem, de er en del af. Det skal sikre de naturforbedrende tiltags relevans og succes. Der henvises til [DN's og EE's fælles forslag til virkemidler]. Det gælder uanset om, det er initiativer i direkte forbindelse med projektet, skabelse af ny natur eller naturgenopretningsprojekter andet steds.

Ved vindmølleprojekter tages der særligt hensyn til formål og udformning af initiativer, sådan at vi undgår at lave økologiske fælder.

Udgangspunktet bør være et fokus på at understøtte, genoprette, forbedre eller etablere egnede levesteder med en grad af naturlig dynamik, der skaber de bedste mulige betingelser for den lokale biodiversitet.

MINIMUM 5 % TILBAGE TIL NATUREN - HELHJERTET DISPONERING AF AREALER TIL VARIGE NATURFORMÅL

Der er både behov naturforbedrende tiltag inden for projektområderne, der kan være et vigtigt lokalt bidrag til biodiversiteten og særligt for områder, hvor naturen sikres mere naturlige processer og lang kontinuitet. European Energy vil derfor også sikre, at der udlægges områder uden for sol- og vindmølleparkerne til varige naturformål i takt med nye projekter opføres. Dette vil som udgangspunkt realiseres gennem et samarbejde med Den Danske Naturfond.

I anerkendelse af kommunernes store interesse i lokale naturprojekter, kan en del af de 5 %, udmøntes igennem naturprojekter, der realiseres i samarbejde med kommunerne og/eller andre lokale aktører. På den måde kommer naturen endnu tættere på borgerne, hvor energiprojekterne opføres.

Før at disse arealer kan medregnes i de 5 %,

- Arealerne skal være sikret varig beskyttelse med natur som primære formål
- Arealerne skal være sikret forvaltning og eventuel pleje, der sigter mod at indfri området's potentiale for naturværdi
- Arealerne skal i sammenhæng udgøre min. 10 ha.
- Arealerne skal sikres adgang i den udstrækning det ikke truer naturen
- Arealerne skal have som mål at kunne bidrage til Danmarks beskyttede områder jf. Biodiversitetsrådets definitioner og dermed bidrage til indfrielsen af Danmarks forpligtelser på naturområdet.

KONSTRUKTION

I konstruktionsfasen sikres det, at alle unødvendige skadelige forstyrrelser i området for så vidt muligt undgås og/eller tilrettelægges, så forstyrrelser minimeres. Biodiversitetsselementer, der bliver beskadiget af anlægsaktiviteterne, bør genoprettes så hurtigt som muligt, efter anlægsaktiviteterne er afsluttet.

Drift og vedligehold

PLAN FOR FORVALTNING AF NATUR- OG MILJØHENSYN

Der bør i fremtiden udarbejdes forvaltningsplaner for alle projektområders naturtiltag og -værdier. Det skal bl.a. sikre sammenhæng mellem baseline, konkrete initiativer, monitoring og erfaringsindsamling. Forvaltningsplanerne skal være en vejledning for projektet fra udvikling til afvikling eller salg.

BESKYTTELSE AF GRUND- OG OVERFLADEVAND

Der anvendes ikke pesticider, gødningsstoffer og andre potentielt grundvands-skadelige stoffer i sol- og vindprojekternes faser. Det skåner naturområder, overfladevand og grundvand.

GRÆSNING/ HØSLÆT

Særligt på tidligere landbrugsjord, hvor mængden af næringsstoffer i jorden er høj, er det en forudsætning for at opnå højere naturkvalitet, at arealerne udpines og næringsstofferne fjernes. Naturlig afgræsning er klart at foretrække over maskinel høst, og det bør så vidt muligt indgå i driften.

I alle tilfælde skal græsning eller høslæt så vidt muligt tilpasses arealet løbende, så det undgås, at arealerne overgræsses og samtidig, at driften ikke påvirkes. Bliver der anvendt høslæt på et areal, er det vigtigt, at det slåede materiale fjernes fra arealet, for dermed at fjerne næringsstoffer. Afgræsses arealet, er det vigtigt, at evt. tilskudsfodring sikrer, at dyrene er i godt huld, men samtidig at det holdes på et minimum, da formålet med afgræsningen også er at fjerne næringsstoffer fra arealerne.

EFFEKTOVERVÅGNING

Afhængig af projektets konkrete naturinitiativer tilrettelægges en passende overvågning, der kan bidrage til justering af forvaltningen af området og mere generelt til opbygning af viden, der kan bruges i fremtidige projekter.

Afvikling, repowering & salg

AFVIKLING ELLER UDVIKLING AF VE-PRODUKTIONEN

Når vindmøller eller solcellerne er udtjente og tages ned, bør der ses på mulighederne for at bevare og videreudvikle naturværdier, der har indfundet sig på området. Det gælder uanset, om det besluttet at opgradere produktionen med ny teknologi, eller produktionen helt afvikles. I sidstnævnte tilfælde kunne der f.eks. arbejdes for, at områderne kom med i en pulje af multifunktionelle jordfordelingsprojekter, afhængig af de konkrete områders placering og potentiale.

Øget fokus på genanvendelse af materialer fra vindmøller og solceller er afgørende for at sikre en bæredygtig og cirkulær økonomi. Det reducerer ressourceforbruget, minimerer affaldsproduktionen og begrænser de miljømæssige konsekvenser forbundet med udvinding af nye råmaterialer.

SALG

Hvis anlæggene skifter ejere, stilles krav om, at området fortsat forvaltes i henhold til gældende betingelser i forvaltningsplanen i den projekterede levetid.

For Danmarks Naturfredningsforening

Dato:


Præsident Maria Hummer Gjerding

For European Energy

Dato:


Direktør Knud Erik Andersen

² Det gælder den direkte brug og udelukker eksempelvis ikke brug af olie som smøre, driv- og kølemiddel. Herudover kan der i særlige tilfælde være behov for brug af pesticider ifm. udryddelse af invasive arter eller i situationer hvor der ellers ville opstå en drift- eller sikkerhedsrisiko. I Agri-PV systemer, der kombinerer landbrugsproduktion med solceller, kan der gøres brug konventionelle metoder, om end økologisk produktion er det foretrukne udgangspunkt.

